

Examen VMBO-GL en TL

2021

tijdvak 3
woensdag 7 juli
13.30 - 15.30 uur

maatschappijkunde CSE GL en TL

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 43 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 61 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Criminaliteit en rechtsstaat

tekst 1

Celstraf en beroepsverbod voor stagiair

Een 21-jarige man die stage liep op verschillende basisscholen, is veroordeeld voor het betasten van meerdere meisjes tijdens zijn gymlessen. Hij heeft een beroepsverbod van tien jaar opgelegd gekregen en een celstraf van een jaar, waarvan acht maanden voorwaardelijk.

naar: www.hartvannederland.nl van 23 maart 2015

Lees tekst 1.

- 1p 1 Wat heeft de stagiair opgelegd gekregen door de rechter?
- A een bijkomende straf en een maatregel
 - B een hoofdstraf en een bijkomende straf
 - C een hoofdstraf en een maatregel
 - D twee bijkomende straffen
 - E twee hoofdstraffen

tekst 2

Vijf jaar gevangenisstraf voor gewelddadige woningoverval

De reden voor mijn vonnis is onder andere dat deze gewelddadige en bedreigende activiteiten grote invloed hebben op de slachtoffers. Zeker als zo'n overval plaatsvindt in de woning van het slachtoffer. Woningovervallen zijn ernstige feiten die een groot effect hebben op het persoonlijke leven van de slachtoffers en ook daarbuiten zorgen voor gevoelens van onrust en onveiligheid in de samenleving.

naar: www.rechtspraak.nl van 10 februari 2015

- 1p 2 Welke uitspraak over tekst 2 is waar?
- A De officier van justitie spreekt over de immateriële gevolgen van criminaliteit.
 - B De officier van justitie spreekt over de materiële gevolgen van criminaliteit.
 - C De rechter spreekt over de immateriële gevolgen van criminaliteit.
 - D De rechter spreekt over de materiële gevolgen van criminaliteit.

tekst 3

... is een verzamelnaam voor massaal voorkomend strafbaar gedrag dat hinderlijk is of gevoelens van onveiligheid van burgers bevordert. Het gaat voornamelijk om geweld in de openbare ruimte, diefstal en vernielingen. Vroeger werd ... met de term 'kleine criminaliteit' aangeduid. Omdat er soms wel grote gevolgen voor de slachtoffers zijn, is deze term vervangen door

naar: www.wrr.nl, webpublicatie nr. 35 van oktober 2007

- 1p 3 Welk begrip moet driemaal op de puntjes in tekst 3 worden ingevuld?

tekst 4

Rechter: gevangenisstraf terecht

Alle verdachte jongeren van het misdrijf hebben tot 170 uur werkstraf gekregen. De rechter legde ook celstraffen op, maar die hebben de jongeren al uitgezeten in voorarrest.

"Jullie verdienen gevangenisstraf, maar hoeven niet terug de cel in", zei de rechter in de rechtbank. "We rekenen jullie de gevolgen aan¹), het is geen uit de hand gelopen kwajongensstreek", vervolgde de rechter. Volgens hem hadden de jongeren 'beter moeten weten'.

noot 1 aanrekenen = de schuld geven van, verantwoordelijk stellen voor

naar: www.rtlnieuws.nl van 13 februari 2014

- 2p 4 De jongeren in tekst 4 zijn veroordeeld voor een misdrijf, dat grote gevolgen heeft gehad voor veel mensen. De rechter stelt de jongeren verantwoordelijk voor het misdrijf en heeft ze straffen opgelegd. Straffen worden met bepaalde doelen opgelegd, bijvoorbeeld met het doel de dader of anderen af te schrikken.
→ Leg uit welk **ander** doel van straffen de rechter in tekst 4 gehad kan hebben met de straffen die hij heeft opgelegd.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Het doel van straffen: ... , want ...
- 1p 5 In welk soort onderzoek of statistiek zal het misdrijf uit tekst 4 in ieder geval zijn opgenomen?
A in daderonderzoek
B in politiestatistieken
C in slachtofferonderzoek

- 1p 6 Waarmee is het verschijnsel klassenjustitie in strijd?
- A met artikel 1 van de Grondwet
 - B met de trias politica
 - C met de vrijheid van godsdienst
 - D met het recht op privacy

tekst 5

Reactie inwoner op inbraken in zijn gemeente

Je kunt het beste je woning beveiligen met een enorme honkbalknuppel achter de deur! Kom maar op inbreker, ik heb ook nog een andere verrassing voor jou!

naar: www.harendekrant.nl van april 2015

- 1p 7 Welk begrip past het beste bij tekst 5?
- A eigenrichting
 - B lik-op-stukbeleid
 - C resocialisatie
 - D snelrecht
- 1p 8 Een vrouw heeft in verband met een diefstal een dagvaarding ontvangen. Wat staat er onder andere in de dagvaarding?
- A dat zij is opgeroepen om zitting te nemen in een jury bij de rechtbank
 - B dat zij zich als getuige bij de rechtbank moet melden
 - C het requisitoir
 - D waar het Openbaar Ministerie haar van beschuldigt

afbeelding 1

bron: www.tiel.nl van 13 november 2014

Bekijk afbeelding 1.

- 1p 9 Er zijn verschillende oorzaken van crimineel gedrag. Welke maatschappelijke oorzaak wordt met de oproep in afbeelding 1 aangepakt?
- A Criminaliteit is een gevolg van een gebrek aan maatschappelijke bindingen.
 - B De gelegenheid maakt de dief.
 - C De samenleving wordt steeds anoniemer.
 - D Er is sprake van een veranderend besef van normen en waarden.

tekst 6

Niet al het recht staat in de wet. De rechter houdt ook rekening met uitspraken die eerder door rechters zijn gedaan in vergelijkbare zaken.

naar: www.rechtspraak.nl

- 1p 10 Hoe noemen we de soort uitspraken uit tekst 6?
- A fatsoensregels
 - B gedoogbeleid
 - C jurisprudentie
 - D rechtsregels

tekst 7

Koop geen vermoedelijk gestolen producten

Tip #4

Helaas kan het voorkomen dat een product dat op Marktplaats wordt aangeboden, gestolen is. Op het moment dat u dit product koopt, maakt u zich schuldig aan Probeer dit te voorkomen.

Een tip om ervoor te zorgen dat u zich niet schuldig maakt aan ... is op de prijs letten. Een gestolen product wordt vaak voor een onrealistisch lage prijs aangeboden.

naar: www.marktplaats.nl van november 2015

- 1p 11 Tekst 7 is afkomstig van de website van Marktplaats, een website waar producten worden verhandeld.
Op de puntjes in tekst 7 moet tweemaal hetzelfde woord worden ingevuld.
→ Welk woord is dit?

tekst 8

PvdA wil Halt-straf voor doorsturen pikante foto's

Jongeren die via internet al te pikante foto's van bijvoorbeeld schoolgenoten verspreiden, moeten worden aangepakt met een Halt-straf. Dat vindt de PvdA. Bureau Halt moet een effectieve leerstraf ontwikkelen voor dit vergrijp, aldus de partij. Daarmee moet verkeerd gedrag vroeg worden gestopt.

“Met het voor de rechter brengen van deze pestkoppen alsof ze kinderporno verspreiden, is niemand geholpen. Maar niks doen en onverschillig blijven is minstens net zo erg”, concludeert PvdA-Kamerlid Marith Volp.

naar: www.nu.nl van 24 september 2015

Lees tekst 8.

- 2p 12 Er zijn verschillende soorten overheidsbeleid ten aanzien van criminaliteit, waaronder:
- a gevangenisbeleid
 - b lik-op-stukbeleid
 - c opsporingsbeleid
 - d preventief beleid
 - e repressief beleid
 - f vervolgingsbeleid
- Leg uit onder welke **twee** soorten beleid het voorstel van de PvdA op basis van tekst 8 is in te delen.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

1. Onder ... , want ...
2. Onder ... , want ...

tekst 9

... (1) ... waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht

Artikel 158:

Hij aan wiens schuld brand, ontploffing of overstroming te wijten is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ... (2) ... twee jaren of geldboete, indien het feit iemands dood ten gevolge heeft.

naar: www.wetboek-online.nl

- 1p 13 Tekst 9 is een fragment uit het Wetboek van Strafrecht. Wat moet op de puntjes in tekst 9 worden ingevuld?
(1)	(2)
A Misdrijven	ten hoogste
B Misdrijven	ten minste
C Overtredingen	ten hoogste
D Overtredingen	ten minste

- 1p 14 De reclassering heeft verschillende taken. Wat is **geen** taak van de reclassering?
- A het begeleiden van verdachten en veroordeelden
 - B het geven van advies aan de officier van justitie en de rechter
 - C het meebeslissen over de straf die de verdachte krijgt
 - D het ontwikkelen en uitvoeren van taakstraffen

- 2p 15 Hieronder staat een aantal beweringen over het jeugdstrafrecht.
→ Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
- 1 De rechtszittingen zijn openbaar.
 - 2 De maximale celstraf volgens het jeugdstrafrecht is drie jaar.
 - 3 De verdachten staan terecht voor een kantonrechter.
 - 4 In het jeugdstrafrecht kan een jongere ook onder toezicht gesteld worden.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

- 1 = ...
2 = ...
3 = ...
4 = ...

tekst 10

Blote-billen-protest tegen beveiligingscamera's

Studenten van de Hanze-hogeschool Groningen vinden de beveiligingscamera's in de binnenstad een schending van hun privacy. Daarom willen ze volgende week woensdag massaal gaan 'moonen'¹⁾ op de Grote Markt.

De studenten willen opkomen voor hun privacy. Allemaal heel goed voor de veiligheid, die beveiligingscamera's, maar 'je kunt als normale burger je kont niet meer keren zonder gefilmd te worden', schrijven de studenten op Facebook.

noot 1 moonen = het ontblote achterwerk naar een ander toekeren als belediging of grap

naar: www.dichtbij.nl van 4 juni 2015

Lees tekst 10.

- 2p 16 In de rechtsstaat heeft de overheid twee taken die met elkaar kunnen botsen. Dit noemen we ook wel het dilemma van de rechtsstaat.
→ Leg uit op welke taak van de overheid de studenten in tekst 10 de nadruk leggen.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

De taak waar de studenten in tekst 10 de nadruk op leggen, is ..., want ...

tekst 11

Reisondernemer veroordeeld tot celstraf

Een reisondernemer is door de rechtbank veroordeeld tot een gevangenisstraf van 18 maanden, waarvan zes voorwaardelijk, omdat hij handelde in valse facturen en belastingfraude pleegde. De reisondernemer zegt onschuldig te zijn en gaat in hoger beroep.

naar: www.travelpro.nl van 4 september 2015

Lees tekst 11.

- 1p 17 Bij welke rechterlijke instantie zal de reisondernemer in hoger beroep gaan?

tekst 12

Een ... van het Kamerlid Van Veen

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er nu onvoldoende vakleraren bewegingsonderwijs voor de klas staan, terwijl vakleraren bewegingsonderwijs ruimschoots beschikbaar zijn;

verzoekt de regering, de vraag en het aanbod van vakleraren bewegingsonderwijs beter te matchen en zo het aantal onbevoegde leraren bewegingsonderwijs voor de klas te verminderen en de Kamer over de voortgang voor 1 januari 2015 te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

Van Veen

bron: www.tweedekamer.nl van 7 oktober 2014

- 1p 18 Tekst 12 is afkomstig van Tweede Kamerlid Van Veen. Wat moet er op de puntjes in tekst 12 worden ingevuld?
- A amendement
 - B initiatiefwet
 - C interpellatie
 - D motie

tekst 13

Tweede sirene-actie politie

Op vrijdag 27 maart hielden de politiebonden, waaronder de ACP, voor de tweede keer een lawaaiprotest. Dit deden ze om bij het kabinet aandacht te vragen voor hun eisen voor loonsverhoging. In het hele land zetten collega's op hetzelfde moment twee minuten de sirenes van hun politievoertuig aan. Om precies te zijn: van 11.58 tot 12.00 uur, een minuut langer dan vorige week vrijdag.

naar: www.acp.nl van 27 maart 2015

Lees tekst 13.

- 2p 19 De ACP is een belangengroep voor medewerkers van de politie. Een kenmerk van belangengroepen is dat ze bepaalde belangen nastreven.
→ Noem een **ander** kenmerk van belangengroepen en geef aan waarom de ACP in tekst 13 daaraan voldoet.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Kenmerk: ...
De ACP voldoet daaraan omdat ...

tekst 14

Kamervragen na uitzending over koe en kalf

De uitzending van Radar over de koe en het kalf heeft veel opschudding veroorzaakt. In de uitzending was te zien dat kalveren direct na de geboorte vaak worden weggehaald bij hun moeder.
Naast de discussies op sociale media, zijn er naar aanleiding van het onderwerp Kamervragen gesteld.

naar: www.radartv.nl van 12 november 2014

- 2p 20 De massamedia vervullen verschillende functies voor de democratische besluitvorming, bijvoorbeeld het controleren van politici, of burgers informeren over het overheidsbeleid. Uit tekst 14 blijkt dat Radar twee andere functies van de massamedia voor de democratische besluitvorming heeft vervuld.
→ Leg uit welke **twee andere** functies Radar volgens tekst 14 heeft vervuld.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Functie 1: ..., want in tekst 14 staat ...
Functie 2: ..., want in tekst 14 staat ...

tabel 1

Uitslag gemeenteraadsverkiezingen Tholen 2014

partij	aantal zetels 2010	aantal zetels 2014
SGP	6	6
SP	2	3
Algemeen Belang Tholen	2	3
ChristenUnie	2	3
VVD	3	2
CDA	3	2
PvdA	3	2
totaal	21	21

bron: www.nlverkiezingen.com

- 1p 21 Hieronder staan naar aanleiding van tabel 1 twee beweringen over de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in Tholen in 2014.
- Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
- 1 Bij de verkiezingen van 2014 hebben de christelijke partijen samen de meerderheid in de gemeenteraad gehaald.
 - 2 In de gemeente Tholen heeft van de landelijke politieke partijen de liberale stroming meer zetels verloren dan de sociaaldemocratische stroming.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

1 = ...

2 = ...

Zie tabel 1.

- 1p 22 Kun je op basis van de uitslag in 2014 weten van welke partij de burgemeester van Tholen is in 2015?
- A Ja, dat zal een burgemeester van de SGP zijn, want de SGP is de grootste partij na de verkiezingen van 2014.
 - B Nee, want de burgemeester wordt niet bepaald door de gemeenteraadsverkiezingen.
 - C Nee, want het is nog niet bekend welke coalitie er gevormd wordt.

tekst 15

Vandaag is het zondag. We wijden deze dag in het bijzonder aan de dienst van God. Wij beschouwen de zondag als een rustdag, een opdracht van God en een geschenk, waar we dankbaar voor mogen zijn. Om die reden is onze website vandaag niet toegankelijk.

tekst 16

Wij stemden tegen het voorstel om de raadsleden een hogere vergoeding te geven en om extra geld voor de wethouders uit te trekken. Want hoe kun je dat als gemeente maken, als je tegelijk zegt dat er bezuinigd moet worden en dat ook doet ten koste van de zwaksten in de samenleving. Bijvoorbeeld bij de bijzondere bijstand en door het schoolzwemmen af te schaffen.

tekst 17

Onze partij staat voor haar vier uitgangspunten: gerechtigheid, gespreide verantwoordelijkheid, solidariteit en rentmeesterschap. Wij vertalen deze uitgangspunten in beleid door ons in te zetten voor een samenleving, waar met het oog op de toekomst verantwoordelijke keuzes worden gemaakt en iedereen meedoet.

tekst 18

Onze partij wil allereerst en vooral werken aan een sterke economie die voor banen zorgt. Die wordt vormgegeven door hardwerkende ondernemers en werknemers. Onze partij wil dat de gemeente deze mensen steunt: wie hard werkt, verdient beter. Wat we nodig hebben is een goede infrastructuur, gedegen onderwijs, lage belastingen en geen overbodige regeltjes.

naar: de websites van vier politieke partijen in de gemeente Tholen van 29 november 2015

- 2p 23 De teksten 15, 16, 17 en 18 zijn afkomstig van de websites van vier verschillende politieke partijen in de gemeente Tholen.
→ Welke tekst hoort bij welke politieke partij? Kies uit de volgende vier politieke partijen: het CDA, de SGP, de SP en de VVD.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Tekst 15 is van ...
Tekst 16 is van ...
Tekst 17 is van ...
Tekst 18 is van ...

- 2p **24** Hieronder staan vier beweringen over bestuursorganen van de Europese Unie.
→ Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
- 1 De leden van de Raad van de Europese Unie komen op voor de belangen van hun eigen land.
 - 2 Het Europees Hof van Justitie zorgt ervoor dat de Europese wetgeving wordt nageleefd.
 - 3 De Europese Commissie heeft de uitvoerende macht.
 - 4 In het Europees Parlement zitten politieke partijen uit **alle** landen van Europa.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- 1 = ...
2 = ...
3 = ...
4 = ...
- 1p **25** Wat was een van de twee oorspronkelijke doelstellingen van de Europese Unie en haar voorlopers, waaronder de Europese Gemeenschap?
- A het invoeren van een gemeenschappelijke munt
 - B het komen tot een gemeenschappelijk klimaatbeleid
 - C het samenwerken met andere werelddelen, zoals Azië
 - D het verhogen van de welvaart
- 2p **26** Tweede Kamerleden hebben bepaalde rechten om hun taken goed te kunnen uitvoeren. Zij hebben bijvoorbeeld het recht van initiatief.
→ Wie hebben nog meer het recht van initiatief? Kies **twee** nummers uit onderstaand rijtje.
- 1 burgemeesters
 - 2 Eerste Kamerleden
 - 3 gedeputeerden
 - 4 gemeenteraadsleden
 - 5 Provinciale Statenleden
 - 6 wethouders

tekst 19

Eerste Kamerlid van de VVD noemt regeerakkoord 'waanzinnig gedrocht'

Een regeerakkoord is een "waanzinnig gedrocht" en het "meest ondemocratische van het hele Haagse gebeuren". Die kritiek uitte VVD-Eerste Kamerlid Heleen Dupuis zaterdag in het radioprogramma Kamerbreed.

naar: www.nu.nl van 16 mei 2015

Lees tekst 19.

- 1p 27 Er zijn verschillende knelpunten in het functioneren van het politieke besluitvormingsproces.
Bij welk knelpunt sluit de kritiek van Dupuis aan?
- A de beperkte invloed van het parlement ten opzichte van de regering
 - B de geringe invloed van burgers op de politieke besluitvorming
 - C de ondoorzichtige besluitvorming door uitgebreide regelgeving
 - D de vertragende werking van de bureaucratie

afbeelding 2

bron: www.nrc.nl van 4 juni 2015

- 1p 28 Op afbeelding 2 zie je Bas Oosthoek, manager bij ProRail. Hij zal ondervraagd worden door een speciaal door het parlement ingestelde commissie. Op de afbeelding is te zien dat hij belooft de vragen naar waarheid te beantwoorden.
Van welk recht heeft het parlement gebruikgemaakt?
- A recht van enquête
 - B recht van interpellatie
 - C recht van motie
 - D vragenrecht

tekst 20

D66: familierecht loopt achter bij huidige maatschappij

Het familierecht loopt achter bij de maatschappelijke ontwikkelingen, vindt het D66-Tweede Kamerlid Vera Bergkamp. Daarom komt zij vandaag op de bijeenkomst van haar partij met voorstellen om de wetgeving aan te passen aan deze tijd.

Volgens de huidige wet kunnen hooguit twee mensen juridisch de ouders zijn van een kind en daarover gezag uitoefenen. Maar het komt steeds meer voor dat kinderen feitelijk worden opgevoed door drie of vier ouders. Dat gebeurt bijvoorbeeld als ouders gaan scheiden en een nieuwe partner (de stiefouder) mede-opvoeder wordt. Of in het geval van twee moeders, een donovader en eventueel diens partner. Eén van de voorstellen van Bergkamp is dat in die gevallen meer dan twee ouders het ouderlijk gezag moeten kunnen krijgen.

naar: www.trouw.nl van 31 oktober 2015

- 1p 29 Over welke fase van het proces van politieke besluitvorming gaat tekst 20?
- A agendavorming
 - B beleidsvoorbereiding
 - C besluitvorming
 - D uitvoering van besluiten
- 1p 30 Met welk begrip kun je het voorstel van D66 uit tekst 20 kenmerken?
- A conservatief
 - B populistisch
 - C progressief
 - D rechts
- 2p 31 Individuele burgers hebben verschillende mogelijkheden om de politieke besluitvorming te beïnvloeden, bijvoorbeeld door middel van openlijke actie, zoals demonstreren.
- Noem **twee andere** mogelijkheden van individuele burgers om de politieke besluitvorming te beïnvloeden.

Analyse maatschappelijk vraagstuk: discriminatie op de arbeidsmarkt

Bij de beantwoording van de vragen 33 tot en met 44 maak je gebruik van de teksten 1 tot en met 5 en afbeelding 1 en 2 in het bronnenboekje.

Lees tekst 1.

- 4p 32 Discriminatie op de arbeidsmarkt is een maatschappelijk vraagstuk. Een maatschappelijk vraagstuk voldoet aan een aantal kenmerken. Een kenmerk is bijvoorbeeld dat het moet gaan om een situatie die veel mensen onwenselijk vinden. In tekst 1 kun je ook de andere kenmerken van een maatschappelijk vraagstuk herkennen.
- Geef **twee andere** kenmerken van een maatschappelijk vraagstuk en geef bij beide kenmerken een citaat uit tekst 1 waaruit blijkt dat dit kenmerk van toepassing is.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Kenmerk 1: ...
- Citaat uit de tekst bij kenmerk 1: ...
- Kenmerk 2: ...
- Citaat uit de tekst bij kenmerk 2: ...

- 1p 33 De rechter uit tekst 1 oordeelde dat de werkgever zich schuldig had gemaakt aan discriminatie. Discriminatie is verboden.
- Wat is de belangrijkste waarde waarop het verbod op discriminatie is gebaseerd?

Zie de regels 10 tot en met 12 van tekst 1.

- 1p 34 Naast een schadevergoeding heeft de rechter nog een **andere** straf aan de werkgever opgelegd.
- Wat voor een soort straf is dat?
- A een bijkomende straf
- B een hoofdstraf
- C een maatregel

- 2p 35 In tekst 1 worden groepen genoemd die bij het vraagstuk van discriminatie op de arbeidsmarkt betrokken zijn, zoals de overheid en discriminatiemeldpunten.
- Noem **twee andere** groepen uit tekst 1 die bij het vraagstuk van discriminatie op de arbeidsmarkt betrokken zijn.
- Noem per groep ook een belang dat zij kunnen hebben bij het oplossen van het vraagstuk van discriminatie op de arbeidsmarkt.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Groep 1 uit de tekst: Een mogelijk belang dat deze groep kan hebben, is ...
- Groep 2 uit de tekst: Een mogelijk belang dat deze groep kan hebben, is ...

Lees tekst 2.

- 1p 36 Ako Ahmed geeft aan voorlopig niet meer te gaan solliciteren. Uit tekst 2 blijkt dat deze uitspraak van Ako Ahmed te maken heeft met zijn referentiekader.
- Leg het verband uit tussen het referentiekader van Ako Ahmed en zijn besluit om voorlopig niet meer te gaan solliciteren.
- Let op:** uit je antwoord moet blijken, dat je weet wat het begrip referentiekader inhoudt.

Lees tekst 3.

- 1p 37 Noem een machtsmiddel waarover het College voor de Rechten van de Mens volgens tekst 3 beschikt.

Lees tekst 4.

- 1p 38 Maatschappelijke vraagstukken zoals discriminatie op de arbeidsmarkt kun je bekijken vanuit vier invalshoeken.
- Vanuit welke invalshoek geeft Jaco Dagevos in tekst 4 een verklaring voor het ontstaan van discriminatie?
- A vanuit de politiek-juridische invalshoek
B vanuit de sociaal-culturele invalshoek
C vanuit de sociaal-economische invalshoek
D vanuit de veranderings- en vergelijkende invalshoek

Zie tekst 4.

- 1p 39 Met welk begrip wordt het verschijnsel aangeduid dat Jaco Dagevos beschrijft in de laatste twee zinnen van tekst 4?

Bekijk afbeelding 1.

- 1p 40 De man in de afbeelding zegt dat er **geen** sprake is van discriminatie.
- Is er **wel** of **geen** sprake van discriminatie? Geef een verklaring voor je antwoord.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- kies uit:
- Er is wel sprake van discriminatie, want ...
of
Er is geen sprake van discriminatie, want ...

Lees tekst 5.

- 1p 41 De overheid hoopt dat door de inzet van bekende Nederlanders de rest van Nederland zich ook tegen discriminatie zal uitspreken.
- Welke theorie over de invloed van de massamedia past hierbij?
- A de agendatheorie
B de injectienaaldtheorie
C de multi-step-flow-theorie
D de theorie van de selectieve perceptie

Bekijk afbeelding 2.

- 2p 42 Afbeelding 2 is een poster uit de campagne van de overheid tegen discriminatie. De massamedia kunnen een socialiserende functie hebben.
→ Wat houdt een socialiserende functie van de massamedia in?
→ Leg uit dat afbeelding 2 een socialiserende functie kan hebben.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
De socialiserende functie houdt in ...
Afbeelding 2 kan een socialiserende functie hebben, omdat ...

Zie de teksten 1 tot en met 5.

- 4p 43 In de teksten 1 tot en met 5 staan verschillende manieren waarop discriminatie op de arbeidsmarkt kan worden aangepakt.
→ Noem uit tekst 1 tot en met 5 een **preventieve** maatregel en een **repressieve** maatregel die jij goed vindt om discriminatie op de arbeidsmarkt aan te pakken.
→ Vermeld per maatregel uit welke tekst deze maatregel afkomstig is.
→ Geef per maatregel een argument waarom je deze maatregel goed vindt om discriminatie op de arbeidsmarkt aan te pakken.
Let op: als je geen enkele maatregel goed vindt, kies dan de volgens jou minst slechte maatregel en beantwoord dan bovenstaande vraag.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Een preventieve maatregel uit tekst ... (noem tekstnummer) is ...
Deze maatregel vind ik goed omdat ...
Een repressieve maatregel uit tekst ... (noem tekstnummer) is ...
Deze maatregel vind ik goed omdat ...